

TĖVIŠKĖS AIDAI

LIETUVIAI
PASAULYJE

Nr. 8 (1600) 1988 m. kovo mėn. 1 d.

XXXIII METAI

Melbourne

Vatikano radijas pasauliui apie Vasario 16-tąją

Vatikano radijo dienraštis apie Lietuvos Nepriklausomybės 70-tąsias metines ir didžiosios spaudos agentūros ir laikraščiai skelbia lietuvių pareiškimus Gorbaciovui: prašome sustabdyti šmeižtų ir bauginimų kampaniją!

Vatikano radijo dienraštis, kuris 35-kiomis kalbomis yra transliuojamas į visą pasaulį, sekmaadienio laidoje priminė savo klausytojam, kad vasario 16-tą dieną lietuvių tauta mini Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 70-tąsias metines. Vatikano radijo kalendoriuje ši sukaktis yra pažymėta kaip pagrindinis šios savaitės įvykis. Pažymėjęs, kad Lietuva II Pasaulinio Karo metu buvo prijungta prie Sovietų Sąjungos, Vatikano Radijo dienraštis cituoja Amerikos prezidento Reagano ir Senato narių pareiškimus Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 70-tųjų metų progai. Pareiškimuose prezidentas ir Senato nariai ragina Gorbaciovą, kad leistų lietuviams sostinėje Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose paminėti šią sukaktį. Paminėjęs LTSR Aukščiausios Tarybos, Tasso ir sovietinės Eltos nepalankią reakciją į šiuos pareiškimus, Vatikano radijo dienraštis baigia, cituodamas lietuvių pareiškimą Gorbaciovui, kuriame jie reikalauja, kad būtų nutraukta Lietuvos patriotų religinių ir tautinių įsitikinimų slopinimo kampanija ir sistematiskas persekiojimas tų asmenų, kurie nori paminėti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metines.

Vatikano radijo dienraščio cituojamą lietuvių pareiškimą šeštadienį paskelbė Prancūzijos žinių agentūra "Agence France Presse" ir kitos didžiosios Vakarų spaudos agentūros. "Mes esame priversti konstatuoti - rašo lietuvių pareiškimė - kad Lietuvos patriotų religinių-tautinių įsitikinimų slopinimo kampanija, pradėta 1987 metu rugpjūtyje, šiandien - 70-tųjų Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo metų, Vasario Sešioliktosios išvakarėse įgauna teroro charakterį. Visuomenės įsitikinimų slopinimo būdai yra pasibaisėtinas prieštaravimas jūsų paskelbtai viešumo ir demokratizacijos politikai ir grąžina mus į tamsius stalinizmo laikus. Ypač mus jaudina - rašo lietuvių pareiškimė Gorbaciovui - prieš žymią lietuvių katalikų atstovę Nijolę Sadūnaitę spaudoje vedamą šmeižtų kampaniją."

Praėjusių metų gruodžio 11 dieną Nijolė Sadūnaitė, Vytautas Bogušis, Antanas Terleckas buvo milicijos sulaukyti Vilniaus geležinkelio stotyje, siekiant jiems sutrukdyti nuvažiuoti į

Maskvą, kur įvyko nepriklausomas seminaras humanitariniais klausimais, 1988 metų vasario 6 d. Nijolė Sadūnaitė buvo dviejų civilių asmenų sumušta. Tie asmenys ją nuo ryto sekė ir grasino užmušti. Nuo galutinio susidorojimo ją išgelbėjo rusų tautybės žmonės, kurie atsitiktinai mašina važiuojo pro šalį. Vasario 12 d. 15 val. KGB majoras Reinys grubiai sulaukė Nijolę Sadūnaitę gatvėje ir, nutvėres už palto su jėga tempė, ištraukdamas visas sagas. Reinys ciniškai tyčiojosi ir įžeidinėjo Sadūnaitę. KGB skleidžia gandus, kad esąs ruošiamas nacionalistų susidorojimas su rusais.

Prieš susipratusius lietuvius, norinčius atžymėti nepriklausomybės dieną, buvo panaudotos baudžiamosios priemonės. Tokia auka jau tapo Petras Gražulis, kuris buvo nuteistas 10 mėnesių laisvės atėmimu už atsisakymą eiti į karinius apmokymus. Iš tikrųjų jis buvo izoliuotas tik tam, kad negalėtų dalyvauti tautinėje lietuvių šventėje. Mes - baigia pareiškimą lietuvių viešosios opinijos atstovai - protestuojame prieš panašius KGB veiksmus ir kviečiame jus, Michailai Sergejevičiau, Jūsų demokratizacijos siekimo vardan sustabdyti šmeižtų kampaniją prieš žmones, norinčius aplankyti lietuviams brangias vietas ir pagerbti žinomų Lietuvos veikėjų atminimą..

Pareiškimą pasirašė 18 plačiai žinomų lietuvių, tarp kurių penki kunigai, ir vienas lietuvių bičiulis rusas Aleksandras Ogorodnikovas. Spaudos agentūros skelbia visų pasirašiusių lietuvių pavardes: kun. Antanas Liesius, kun. Gustavas Gudanavičius, kun. Kazimieras Gražulis, kun. Antanas Seškevičius, kun. Rokas Puzonas, Povilas Pečeliūnas, Vytautas Bogušis, Antanas Terleckas, Petras Cidzikas, Jonas Volungevičius, Vytautas Vaičiūnas, Robertas Grigas, Alfonsas Bronius Poškus, Jadvyga Petkevičienė, Jonas Petkevičius, Mečislavas Jurevičius, Leonas Laurinskas, Jadvyga Bieliauskienė.

Užsienio spaudos agentūros ir laikraščiai plačiai skelbia ir kitą lietuvių pareiškimą Gorbaciovui, kurį yra pasirašę apie du šimtus lietuvių. Pareiškimą autoriai iš anksto praneša, kad lietuvių Vasario Sešioliktosios

proga padės gėles tose vietose, kur buvo kalinami, šaudomi ir kariami 1830, 1861, 1863 metų sukilėliai; padės gėles ant 1918, 1920 metų nepriklausomybės karių kapų. Vilniuje padės gėles ant Vasario 16-tos akto signataro Jono Basanavičiaus kapo, prie Adomo Mickevičiaus paminklo, prie Lietuvos šventovės - Vilniaus katedroje, kur ilsisi religinių ir politinių Lietuvos veikėjų palaikai - tarp jų Vytautas

Nukelta į 2 psl.

Šv. Kazimieras
Lietuvos ir viso pasaulio
lietuvių jaunimo globėjas

MALDA Į ALTORIAUS GARBEJ SPINDULIUOJANCIUS LIETUVIUS

Kazimierai Sventasis,
Jurgis Palaimintasis,
Tevynė Lietuva maldauja Jus,
Ją ginti ir globoti.
Nušviest kelius naujus,
Nors būtų jie erškėčiais kloti,
Ir vesti tautą iš kalėjimo
į gėrio amžiną laimėjimą.
Paliovus kanclose raudoti.
Kazimierai Sventasis,
Jurgi Palaimintasis,
Viso pasaulio lietuviai,
Dievi ir Tėvynėi nežuavę,
Maldauja Jūsų užtarimo:
Tegu Tėvynėje nušvinta
Džiaugsmo ir Laisvės žibintai,
Nušviečiantieji naują atgimimą,
Lietuvių pavergtos tautos.
1988 m. kovas išėivijoje

Juozas Mikštus

Prelatas Jonas Petrošius iš Paryžiaus atsiuntė Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės ruošiamą Lietuvos Nepriklausomybės 70 metų sukakties minėjimo programą Paryžiuje vasario 20 d. Spaustuvėje spausdintos programos viršelį puošia Lietuvos herbas tarp tulpių, ąžuolo lapų ir erškėčių. Pamaldas už Lietuvos laisvę aukojo Paryžiaus arkivyskupijos atstovas kanauninkas Roger Menteur. Po to vyko minėjimas. Pagrindinę paskaitą pateikė žurnalistas Michel Gauvry iš savo Lietuvos aplankymo išpūdžių. Aple Jaunimo Kongresą Australijoje kalbėjo Rimvydas Backis. Aušros Vartų vaidinimo ištraukas pateikė K.Paliulis ir Jean Moncys, sekė Maironio poezija dainos ir valšės. Atskiras lankstinukas irgi prancūzų kalba "Une voix venue de Lithuanie"-Balsas atvykęs iš Lietuvos. Čia per Paryžiaus Notre-Dame radiją patelkta santrauka apie Lietuvos persekiojimus su Nijole Sadūnaitė.

Brooklyne. Lietuvių Informacijos Centras pranešė, kad Lietuvos komunistų partijos centro komitetas oficialiu raštu Lietuvos dirbančiuosius uždraudė dalyvauti "šventvagiškuose" Vasario 16-tos minėjimuose ir partija šaukia mobilizuoti žmones, kad nebūtų nacionalistinio prietarų atgaivinimo. Sovietų imperija nors labai ginkluota, bet dar labiau bijo lietuvių tautinės dvasios pasireiškimo.

Vakarų pasiekė iš sovietinės katargos grįžusio kun. Jono Kastyčio Matulionio kvietimas į bendrą maldą. Jis kreipiasi į visus geros valios lietuvius tėvynėje, kalėjimuose, lageriuose, tremtyje, gyvenančius plačiame pasaulyje, kuriuos jungia ir viena gimtoji kalba, tradicijos ir bendra malda į Visą galį Dievą už mūsų brangiąją Lietuvą. Puoškime ją tirtu tikėjimu, karšta meile, aukos ir gerų darbų puokštėmis, dabinkime rūtomis, melskime palaimingų dienų ir gražios ateities.

Sovietų užsienio reikalų ministerijos atstovas Gennady Gerasimov vasario 4 d. paneigė Reuterio žinių agentūros tvirtinimą, kad lietuvis Petras Gražulis buvo sovietų milicijos primumstas teismo salėje, paneigė kad milicija su vilkiniais šunimis puolė 200 lietuvių susirinkusių prie teismo salės. Tačiau Lietuvių Informacijos Centras Brooklyne gavo aklių liudininkų pranešimą, kurie stebėjo Gražulio teismą, įskaitant Nijolę Sadūnaitę ir Robertą Grigą. Petras Gražulis buvo primumstas 70 žmonių aktyvaizdoje ir milicija tikrai puolė lietuvių miniją su vilkiniais šunimis. Kiti liudininkai tvirtina, kad girdėjo kaip rūsyje milicija mušė Petrą Gražulį ir kaip jis rėkė: "Gelbėkit, užmuši!"

Mūsų šimtmetis pasižymi bene gausiaisiais tikinčiųjų persekiojimais ir Lietuvos katalikai yra tarpe tų, kurie bene žiauriausiai nukentė dėl savo ištikimybės tikėjimui. Šią savaitę gautomis žiniomis taip kalbėjo Vakarų Vokietijoje Eichstatto miesto vyskupas Braun, Lietuvos krikšto menėjime savo vyskupijoje. Vyskupas nurodė tris būdus, kuriais laisvojo pasaulio tikintieji gali pagelbėti Lietuvos katalikams informuoti pasaulį apie sunkią Lietuvos Bažnyčios padėtį, konkrečiai parėmti Lietuvos tikinčiųjų kovą už religinę laisvę ir malda išreiškiant solidarumą Lietuvos tikintiesiems.

Kelionė po Lietuva (2)

SOVIETINĖS LIETUVIŲ SPAUDOS OBJEKTYVE

Sovietinės spaudos skiltimis tęsdami kelionę po okupuotąją Lietuvą, mes pirmiausia nuvykstame į Raseinius, apie kuriuos šviesaus atminimo vysk. M.Valančius rašė: "Visuomet didžiausias Zemačių kunigaikštystės miestas buvo Raseiniai". Šios apylinkės, Dubysa - Maironio tėviškė, jo apdainuota žemė. Nesigilindami į tolimą įdomią bajorišką Raseinių praeitį, mes atsukame laikrodį tik 12 metų atgal ir paskaitę "Literatūrą ir meną" (Nr. 3, 1988) pateikiame tokį rašytojo V.Petkevičiaus liudijimą, pasakytą Rašytojų draugijos valdybos posėdžio metu 1987.XII.29. Rašytojas kalbėjo: "1976 metais Lenino premijos laureatas G.Jokūbenis padovanojo Raseiniams Maironio skulptūrą. Buvo nusiųsta į Vilnių, dovana parvežta. Ją apžiūrėjo tuometinis LKP Raseinių RK sekretorius Zigmas Gramailas ir vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas (kultūrai) Zigmas Butkus. Jis iškviėtė buvusį profesinės technikos mokyklos direktorių V.Diržį ir įsakė jam, kad šitas juodaskvernis (atseit lietuvių liaudies dainiui) nematytų dienos šviesos. Skulptūra keletą metų išgulėjo - su nulauzta nosimi, nulaupytais ausimis, išbadytomis akimis - mokyklos rūsyje ir pagaliau išnyko nežinia kur. Visa tai matė ir stebėjo šimtai mokinių ir mokyklos darbuotojų... Tai dar vienas nesudrausto vandalizmo aktas, kad gražūs žodžiai - dar ne persitvarkymas, kad turime dėti visas jėgas, kad panašūs dalykai niekada nebesugrįžtų." Vadinasi šitaip tada Maironio tėvynainiai "pagerbė" didįjį savo ir visos Lietuvos liaudies dainiui.

Iš Raseinių netoli ir Varniai. Kaip žinome, čia 1850-1864 m. gyveno ir dirbo Zemačių vyskupas M.Valančius. Daugybė jo gerųjų darbų Lietuvai, įskaitant kovą prieš caristinę režimą ir draudžiamosios lietuvių spaudos suorganizavimą, išėjo iš Varnių. Nepriklausomybės metais klebono kun. Juozapavičiaus ir parapijiečių rūpesčiu, buvo pastatytas M.Valančiui paminklas. Bet pokario metais bolševikai nuvertė. Minėtame pokalbyje literatūrologas Albertas Zalatorius (gimė 1932 m.) šitaip kalbėjo: "Turime Lietuvos kultūrai didžiai nusipelnusią XIX amžiaus asmenybę M.Valančių, kurio paminklą, stovėjusį Varniuose, būtina atstatyti". (Kas jį nugriovė - Zalatorius nutylėjo). "Baigia griūti ir buvusi M.Valančiaus rezidencija. Liūdnas buvusios dvasinės seminarijos pastato likimas... O juk šiame

BRONIUS KVIKLYS Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

pastate galėtu būti Zemačijos istorijos ir kultūros muziejus". A.Zalatorius čia pat pasiūlęs pasirūpinti kai kurių emigracijoje gyvenančių rašytojų tėviškėmis, kol jos dar egzistuoja, po dešimties ar ketiolikos metų busią vėlu.

Netoli Alvito esanti atstatoma Salomėjos Neries tėviškė. Tačiau rašytojas V.Bubnys sako: "Netolimoje praeityje turėjome ne vieną skaudų faktą, kai buvo ne tik leista sunykti literatūros klasikų tėviškėms, bet ir sąmoningai jos buvo nugriauamos (Biržų rajone K.Jakūbėno, J.Janonio), nupjaujami jas primenantys šimtamečiai medžiai (Jurbarko rajone J.Baltrušaičio tėviškės, Vilkaviškio rajone - P.Mašiotė).

Bet iš L. ir M. (Nr. 3, 198) paskelbto kauniškio M.Tamašausko rašinio "Sunkūs muziejinių keliai..." patiriame, kaip labai yra nuskurdęs sovietinės Lietuvos "pranašės" Sal. Neries memorialinis muziejus, įruoštas Palemonė, jos ir vyro skulptoriaus Bernardo Bučio pasistatytame name dar "buržuazinės Lietuvos" laikais. Muziejaus vedėja Rasma Leonavičienė pasakoja: "Patalpas būtina remontuoti: stogas kiauras, antro aukšto perdanga silpna, tenka įspėti lankytojus, kad nesiburtų vienoje vietoje - grindys linguoja, krosnys ir sienos plysinėja, rūsyje nuolat talko vanduo... Sukaupėme jau daugiau kaip 5000 eksponatų, o reikiamos apsaugos nėra. Neturime reikalingų buitinių sąlygų darbu. Zino mūsų bėdas ir vietos valdžia, ir vadovybė...bet į minėjimą niekas nei iš rajono, nei iš miesto vadovybės neatvyko, nors ir pranešėme, nors ir laikraščiuje skelbėme...Muziejaus remontas metai iš metų nukeliamas". Beje, muziejuje jau daugiau kaip 15 metų gyvenęs ir nemuziejinis eksponatas - Ona Kamparskaitė, deja jos esą negalima iškelti, nes valdžia neduodanti jai kito buto.

Vykstame vėl į mūsų sostinę Vilnių. Čia susirinkę minėti rašytojų vadovai sielojosi knygų leidimo ir gimtosios kalbos reikalu. J.Aputis šnekėjo, kad rašytojų rankraščiai, paduoti leidyklai išleisti, gulį jos stalčiuose 7 ar net 10 metų. Vadinasi, ji turi pereiti įvairias cenzūras, patalsimus, kol bus duotas (o dažniau neduotas) leidimas išleisti. Rašyt. R.Saltenis: "Mums būtų gėdinga užsimerkti ir garsiai nešnekėti apie

gimtosios kalbos ekologiją - juk lietuvių kalba yra nedidelis ežerėlis palyginti su plačiais ištvinusiomis anglų, ispanų ar rusų kalbų jūrom ir okeanais. Todėl nieko juokinga, kai net nežymus to mūsų ežerėlio vandens lygio svyravimas mums, lyg kokioms žuvytėms, menantiems dramatiškumą savo istorijos periodus, sukelia nerimą ir įvaro gilų, tegu kartais ir perdėtą, depresiją. Todėl aiškiai pribrėndo reikalas (kartą jau sėkmingai susaukus plenumą literatūros plikimo klausimais) vėl susirinkti rašytojams, kultūros veikėjams ir blaiviai bei dorai įvertinti gimtosios kalbos situacija, kartu pasiūlant praktiškas ir tvirtai argumentuotas rekomendacijas lietuvių kalbos apsaugai ir pilnakraujam kasdieniškam jos gyvavimui...Mes patys esam gimtosios kalbos gyvybingumo garantai. Nes literatūros išnešiota, kasdieniniame gyvenime nenusususi lietuvių kalba tolimų proanūkių lūpose bus jų kaulams didžiausia paguoda".

Paskutinis mūsų kelionės punktas Klaipėda. "Kultūros barai" (nr. 1988) rašo, kad čia mėginama organizuoti kalvytės muziejų, sutelkiant įvairius šio amato įrankius. Mat šiame Lietuvos kampe šis amatas buvo daugiausia ištobulintas. Tačiau medžiagą rinkti nesą lengva: "Štai kalvis D.Varkalis apgalstauja, kad šiomis dienomis sunaikintos Silutės kapinės, kur buvo daug vertingų kaltinių paminklų, geležinių tvorelių, vartelių. Daug prarasta ir Klaipėdos, ir jos apylinkių kapinaitės." Reiktų susirūpinti senosiomis kalvėmis, kurių maza teišlika.

Vatikano radijas pasauliui...

Atkelta iš 1 psl.

Didysis. Padės geliiu prie Naručio viešbučio, Pilies 26, kur buvo paskelbtas Nepriklausomybės aktas. Vakare šv. Onos ir šv. Mikalojaus bažnyčiose pasimels už žuvusius už Lietuvos laisvę... Kauniečiai padės gėles buvusių miesto kapinių vietoje, buvusiam Karo muziejaus sodelyje, prie Maironio paminklo, o vakare melsis Vytauto Didžiojo bažnyčioje. Spaudos agentūrų žiniomis atitinkamai bus paminėta Vasario Sešioliktoji ir kitose Lietuvos vietose.

LATROBE VALLEY

Vasario 8d. Moe mieste mirė VLADAS VAISVILA.

Velionis gimė 1909.10.12 Panevėžyje. Lietuvių bendruomenė nepriklausė, bet retkarčiais dalyvavo seniūnijos renginiuose. Vasario 11d. į Moe kapines susirinko keliolika įvairių tautybių velionies draugų ir L. Valley seniūnijos lietuviai, atsisveikinti su tautiečiu, kurį tiek daug metų pažinom, bet tiek mažai apie jį žinojom. Lietuvoje gyvena velionies sūnus ir duktė.

Išsekis ramybėje.

a. a.

Hobartas. Tasmanijos dienraštis "The Mercury" vasario 15d. skyrė beveik visą puslapį Gintės Damušytės - Lietuvių Informacijos Centro New Yorke pranešimui apie religijos persekiojimus Lietuvoje. Vakari užsimerkia priešpaulai Sovietų Sąjungoje, bet Pietų Afrikos politinius neramumus neprotingai tuojau pat iškelia į pirmą vietą. Zmogaus teisių pažeidimai yra populiariu kituose kraštuose, bet tik ne Sovietuose. Kas dedasi Sovietuose ji pati patyrė su Tautine Bažnyčia Taryba 1984 m. apsilankiusi sovietuose. Straipsnį puošia ir didelė G. Damušytės nuotrauka.

Melbournas. "News Weekly" vasario 24d. laidoje paskelbė Dr. Jono Kuncos straipsnį "Darbiečiams stovi rimtos problemos". Darbečių pralaimėjimas Pietų Australijoj dėl telefonų pasikalbėjimo projekto būtų per daug paprasta. Yra kitų daug rimtesnių-dėko žmonės nepatenkinti valdžios veiksmais. Čia išvardija ne populiarų konstitucijos reformą, mediasusizinojimo priemonių supprivatinimą, valdžios žemių politiką ir ypač pabrėžia įtariamus karo kriminalistus Australijoj užsimojimą bausti padarė laimingą tik mažą žmonių grupę ir tūkstančius priešų įgijo. Teismai po 40 metų po primetamų nusikaltimų valdžiai naudojant visiškai nepatikimus sovietų pateiktus įrodymus. Žmonės susirūpė apie Australijos milžinišką virš \$100 milijonų skolą užsieniui, bet valdžia niekada nepaaiškino kaip išrūši tą rimtą problemą. Ar ta tyła reiškia, kad valdžia nežino kaip ją išrūši?

Londonas. Reuterio žinių agentūra praneša slapta Izraelio armijos tarytojų raportą, kad kareiviai arabų okupuotose teritorijose gali belaisviams sulaužyti rankų kaulus, spardo peščia einančius arabus. Kareivių viršininkai įsako ne tik mušti demonstruojančius arabus, bet ir kiekviena kita proga. Jordano vakarinėje pakrantėje ir Gaza srityje per paskutines 16 savaitių Izraelio kareiviai nušovė jau 60 palestiniečių ir tuos kareivius niekas nevašina karo nusikaltėliais.

Melbournas. Liberalų partija atakuoja valdžią dėl dykduonių, kai nuo 1983 m. valdininkų skaičius Viktorijoje dvigubai pakilo, gauna geras algas, o ką jie nudirba? Laikraščiu redakcijas užvertė brangiais leidiniais, kurie nieko neverti.

Londonas. Britanijos ministrė pirmininkė Mrs. Thatcher išpėjo NATO ambasadorius, kad rusišką meską, lengviau sutvarkyti, kai ji atrodo meska, o ne elegantiškai apsirengus, tuo ji yra daug pavojingesnė. Ji primygtinai tvirtina, kad Trident raketos mažiausiai ką gali, tai sulaukyti rusišką meską.

Sydnejus. NSW valstijos rinkimai vyks kovo 19d. "The Age" vasario 24d. pranešimu, žmonių apklaušinėjimas rodo, kad NSW rinkimus jau dabar 10 nuosimčių persvara laimėtų Liberalų ir Tautinės partijų koalicija.

Perthas. Aštuoniolika įvairių tautybių mokslininkai atlieka Vakarų Australijos tyrimus pajūriuse, ant specialių laivų daro jūros dugno gręžimus, gal suras naujų alyvos versmių.

Kanados vyriausybė pasirašė sutartį su Sovietų Sąjunga gauti iš sovietijos įrodymų dėl įtariamų, karo nusikaltėlių. Tokią pat sutartį pasirašė ir su komunistų Čekoslovakija, Rumunija, Lenkija ir Vengrija. Dabar sovietai Kanadai pristatys "įrodymų" kokių tik norės, kad savo okupuotų kraštų pabėgėliams uždarytų burnas.

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St. Kensington. Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukšys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu.

Prenumeratos kaina metams \$25, Kituose kraštuose \$30, Atskiras numeris .50c Skelbimai už skilties vieną cm - \$1.50 c. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas laiso savo nuožūra.

Published by Vincas Zemaitis
17 McMullan St. Clayton. Vic. 3169
President of the Lithuanian Catholic Federation
Printed by Loma Print

8-10 Vale St, North Melbourne. Vic. 3051

TĖVIŠKĖS AIDAI

Šviesus žiburys Kristaus vynuogyne ir tautos

kelyje

Rašo Jurgis Janušaitis

Lelijos Žiedas

Kasmet kovo 4d minime mūsų Šventojo karaliačio Kazimiero metinę šventę, kuris yra mūsų Tėvynės Lietuvos valstybės oficialus dangiškasis Globėjas, mūsų skautų ir viso lietuviškojo jaunimo Globėjas. Ne kartą sakome: toks jaunas, o jau šventasi Mirė Gardine 1484 m. eidamas savo amžiaus 26-tus metus, o jau užsitarnavęs ne tik savo tėvynainių lietuvių pagarbos, bet spėjęs įsigyti ir pas Dievą amžinos garbės vainiką.

Sventieji yra dvasios milžinai, tautos svyturiai, tikrieji didvyriai, kurie tarnaudami artimui pasiekė herojiškų dorybių, artimos vienybės su Dievu. Mūsų šventasis Kazimieras yra ir mūsų laikų šventasis. Jis iš pat jaunų dienų gerai išsimokslino ir aktyviai dalyvavo valstybės gyvenime, jos politikoje, būdamas lietuvių Lenkijos karaliaus sūnus. Tevas savo karalaitį anksti įjungė į valstybės reikalus seime, diplomatinėse pasiuntinių prėlimuose, jam pavesdamas įvairias pareigas valstybės administracijoje, teisme, karo, kanceliarijos srityse. Į Dancigą atvykus Svedijos karaliui Kristijonui, jau Kazimieras čia vertėjas. Vilniuje tėvui likus, Kazimieras pora metų Krokuvoje eina Lenkijos karaliaus pareigas, parodęs žymių valstybininko gabumą. 1483 m. gegužės mėnesį jau septintą kartą jaunasis karalaitis Vilniuje, čia dirba Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos kanceliarijoje.

Romoje 1984 m. švenčiant šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį popiežius Jonas Paulius II lietuviškai kalbėjo: "Prieš daug šimtmečių Bažnyčia paskelbė Kazimierą šventuoju, kviesdama ne tikrai jį garbinti, bet taip ir sekti jo herojiškoms dorybėms, jo švento gyvenimo pavyzdžiui. Jo gilus tikėjimas ir pamaldumas ypač dabartiniams laikams turi ypatingą reikšmę. Jo pavyzdys yra patrauklus jaunimui. Jo gyvenimo skaidumas, pamaldumas ir mus visus skatina drąsiai ir uoliai praktikuoti savo tikėjimą, kaip kiti Lietuvoje savo tautiečiams karšta malda į Dievą, kad juos užtartų šv. Kazimieras. Ryžtingai liudykite savo tikėjimą, kap jį išsaugojo ir apgynė jūsų protėviai net ligi kraujo praliejimo".

Sv. Kazimiero jubilėjaus proga Popiežius Jonas Paulius II taip garbiai pasauliui priminė Lietuvą ir jos šv. Kazimierą, sukeldamas jaunimui pasididžiavimą savo Tėvynės šventuoju, kad eitume jo takais, melddami išvermes dirbti dėl Lietuvos laisvės laimėjimo.

1987 m. spalio 25d. Cikacoje vyko didingos kunigo Jono Borevičiaus SJ 50 metų kunigystės minėjimo iškilmės. Jas suruošė komitetas vadovaujamas giminaičio solisto Vaclovo Momkaus.

Iškilmės pradėtos Tėvų Jezuikų kolyčioje. Padėkos šv. Mišias atnašavo kun. Jonas Borevičius SJ dalyvaujant vyskupui Vincentui Brizgiui, nemažam būriui kunigų ir gausiai lietuviškajai visuomenei.

Pamokslą pasakė Draugo redaktorius kun. dr. Pranas Garšva MIC, išryškindamas kunigo ir žmogaus atsakomybę tarnaujant Kristaus vynuogyne, skelbiant Kristaus evangeliją ir tarnaujant ištikimai savajai tėvynei, tautai ir žmonijai. Kun. Jonas Borevičius SJ kaip šviesus žiburys penkiasdešimt metų savo kilnia asmenybe kaip kunigas ir žmogus švietė Dievo ir Tėvynės tarnyboje.

Iškilmingų pamaldų metu nuotaikingai skambėjo solistų-Margaritos ir Vaclovo Momkų, vargonais palydint muz. Dariui Lapinskiui, dienos pragai parinktos lietuviškos giesmės.

Iškilminga akademija vyko po šv. Mišių Jaunimo centro didžioje salėje. Ir čia minia svečių, kun. J. Borevičiaus SJ gerbėjų, visuomeninkų, kultūrininkų, organizacijų atstovų.

Akademijai vadovavo žymusis operos solistas Stasys Baras, trumpai perbėgdamas jubilieato kelionės ryškesnius išgyvenius.

Akademinė kalba apie sukaktuvininką prabyla žymusis visuomeninkas dr. Petras Kisielius. Jis ryškino sukaktuvininko, kaip kunigo ir žmogaus didelį įnašą į lietuvių tautos, lietuviškosios išeivijos gyvenimą bei meilę žmogui ir Kristui, kuriam ištikimai pašventė savo amžiaus

pačius gražiausius gyvenimo metus, kun. J. Borevičiaus SJ asmenybės kilnumą, tolerantiškumą, iškalbingumą, meilę žmogui, našius Jo darbus tiek svetur gyvenant, tiek tėvynės sūtemų metais, tiek išeivijos lietuvių gyvenime. Sukaktuvininkas kukli asmenybė, tačiau savo gyvenimu ir darbais - aristokratiška, kilni, sugyvenanti, siekiant kiekvienam tėvynainiui ir savajai tėvynei tik gėrio, džiaugsmo ir laisvo gyvenimo. Jis į žmones kalba meile plakančia širdimi, jiesko tik grožio, gražaus sugyvenimo, bendro našaus darbo, jungianti visus po artimo meilės ir pagarbos skraiste, jis pulkus pamokslininkas, teologas, filosofas, giliamintis, uolus spaudos darbininkas, šviesos, džiaugsmo, laimės nešėjas kiekvienam tėvynainiui.

Po akademinė apmastytų, bosas, operos solistas Jonas Vaznelis, akomponuojant muz. D. Lapinskiui, supina gražių džiūkiškų dainų pynę ir tuo akademinę dalį praturtina iškilmingumu.

O kiek daug sveikintųjų žodžių ir raštu iš visų kraštų, kolonijų, organizacijų, bendrinių veiksmų. Visa tai liudyjo kun. Jono Borevičiaus SJ Populiarumą ir visuomenės dėkingumą už atiduotą gyvenimą Kristui ir savosios tautos žmonėms.

Nuoširdžiai, prabilo pabaigoje pats sukaktuvininkas kun. Jonas Borevičius SJ. Jis nuoširdžiai padėjo visiems, bet kuo prisidėjusiems prie šios gražiosios jo kunigystės šventės, drauge pažymėdamas, kad dėkojant Dievui ir savajai tautai bei tėvynainiams visame pasaulyje, kuriems galėjęs pašvesti savo gyvenimo ir darbo gražiausius metus.

Jis gime 1906 m. gruodžio 4d., Alytuje, gražioje Džukijoje. Alytuje mokėsi

pradžios mokykloje ir gimnazijoje. Dar būdamas gimnazijoje pajuto pašaukima vienuoliškajam gyvenimui ir 1925 metais istojė į jezuitų ordeną. Likimas jį išveda iš gimtosios žemės į svečių kraštus. Filosofijos studijas baigė 1932 m. Valkenburge, Olandijoje ir ten pat 1938 m. teologiją. Socialinius mokslus papildomai studijavo Muensterio Vokietijoje ir Louvaino Belgijoje universitetuose.

Porą metų 1932-1934 m. dirbo Talline Estijoje arkivyskupo sekretoriui ten įsteigė ir vadovavo jaunimo aukėjimo institutui, drauge mokytojaudamas tenykštėje rusų kolegijoje.

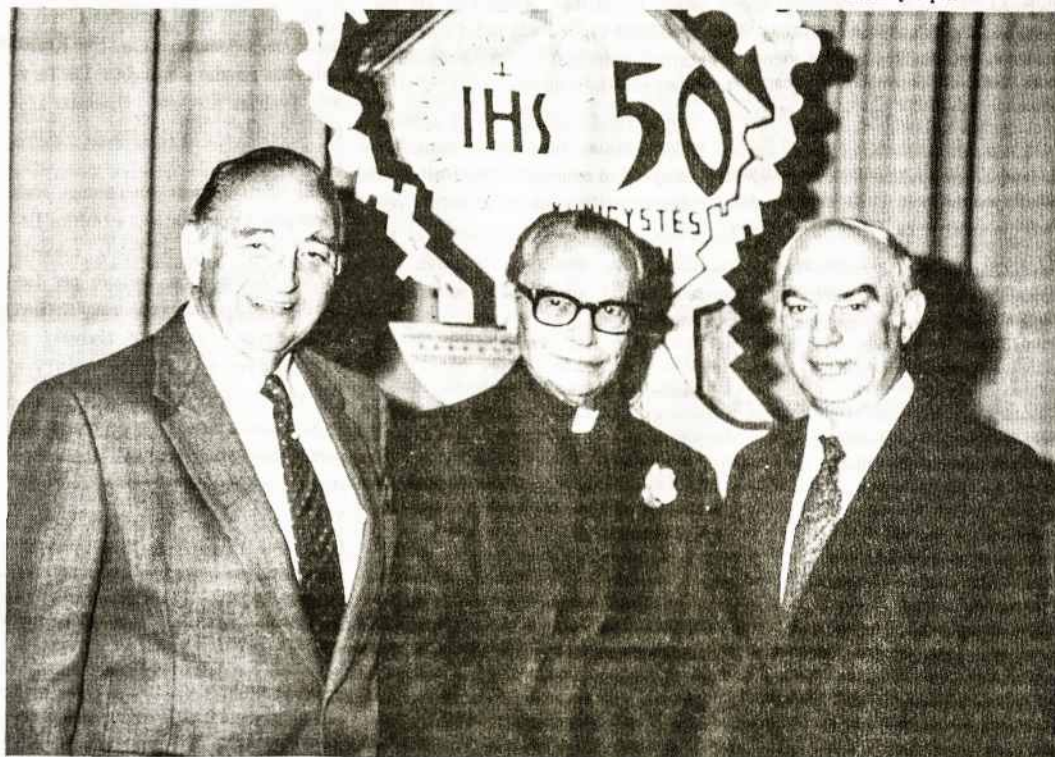
Karo metais kun. Jonas Borevičius SJ sugrįžta į Lietuvą ir Lietuvai sunkiausiais laikais budi tautos rūpestių sargyboje, eidamas Slaučių Prekybos Instituto kapeliono, o nuo 1942 m. šv. Ignaco bažnyčios rektoriaus pareigas.

Artėja antroji raudonųjų okupacija. Drauge su tūkstančiais tėvynainių, su gailėstiu palikęs gimtąją žemelę, ir kun. Jonas išeina į tremtį, išsinešdamas meilę savajai tėvynei savo tautiečiams.

1945-46 metus praleidžia Sveicarijoje, eidamas lietuvių tremtinių komiteto pirmininko ir lietuvių kapeliono pareigas. Tuo pačiu metu dirbdamas ir Tarptautinės tremtinių švietimo komisijos nariu.

Kun. Jonas Borevičius SJ pasiekia 1946 m. Amerikos krantus. Čia kūrėsi lietuvių jezuitai ir vienas iš jų aktyviai dirba kun. Jonas. Amerikoje jis išjungė į plačią lietuviškojo gyvenimo srovę ir čia atidavė savo gražių gyvenimo daug metų. Čia jį matome aktyviai bedirbantį (1952-53) metais JAV studentų ateitininkų sąjungos kapelionu. 1957-1963 me. sėkmingai tvarko ir vadovauja Montreallo, Kanadoje, Aušros Vartų parapiją, eidamas klebono pareigas.

Nukelta į 4 psl.

Kun. Jono Borevičiaus SJ kunigystės 50 metų jubiliejų minint.

Iš kairės Operos solistas Stasys Baras - vadovavęs minėjimo iškilimėm, kun. Jonas Borevičius SJ, ir solistas Vaclovas Momkus - sukaktuvių rengimo komiteto pirmininkas.

Vyskupu

Sinodas

L. Tulaba

Tęsinys iš Nr. 7.

Nemažiau svarbų vaidmenių Bažnyčioje turi ir vadinamos dvasinės motinos, būtent, vienuolės. Jos tiek malda, tiek apaštalinė veikla yra nepamainomas ramtis Bažnyčiai. Jų veikla-mokyklose, ligoninėse, labdaros įstaigose, katekizacijose ir teikiant visokeriopą pagalbą kunigams-yra tikra Dievo palaiminta tarnystė Bažnyčiai.

Visoms moterims gražiausias pavyzdys yra anos gerosios moters, kurios sekė Jėzų ir jam tarnavo jo apaštaliname darbe (Lk 8,1ss). Bet ypač šventčiausioji Dievo Motina yra neilygstamas pavyzdys. Ji nesiekė privilegijų, nereikalavo teisių, bet rūpinosi vien vykdyti Dievo valią. Sekdamas Dievo Motinos pavyzdį, moters turėtų ne sau galių reikalauti, o talkinti tiems, kuriems Kristus yra pavadęs vadovauti Bažnyčiai jo vardu ir autoritetu.

4. Bažnyčia su dideliu susirūpinimu seka šeimų gyvenimą. Pasaulį reikia atnaujinti, t.y. palenkti Kristaus viešpatavimui, pradėdant nuo šeimų; nuo grąžinimo Evangelijos dvasios šeimose. Čia didelė veiklos dirva priklauso kaip tik moterims. Moterų Bažnyčia laukia, kad būtų ištikimos ir mylinčios žmonos, šventos motinos, tikrosios krikščioniškos dvasios puoselėtojos šeimose. Žinoma, to pat Bažnyčia šeimose laukia ir iš vyrų. Tėvai visų pirma turėtų statyti vaikų gerovę, ir dėl jų aukotis, o ne savo pasitenkinimo siekti, laužant kartais net prigimties ir Dievo įstatymus.

5. Įvairūs organizuoti katalikiškos veiklos vienetai yra priimtini su džiaugsmu, bet turi subordinuotiis kanonais nustatytai bažnytinei santvarkai. Pirmutinė bažnytinės veiklos bazė yra parapija. Paskiri tikintieji ir organizuoti vienetai turi aktyviai įsijungti į parapijos gyvenimą ir apaštalinę veiklą. Parapijų gi veiklą tvarko diecezija. Organizuoti katalikiškos veiklos vienetai, nors būtų ir besireiškią išeinant iš diecezinių ribų, ar turį net tarptautinį charakterį, privalo savo veikloje turėti ryšį su vietiniais vyskupais ir skaitytis su jų nurodymais. Kiekvienoj diecezijoje katalikišką veiklą kontroliuoja vyskupas ordinaras, žinoma, priklausomai nuo šv. Sosto ir kanonų teisės nuostatų.

6. Bažnyčia savo veikla siekia įvykdyti dangiškojo Tėvo valią, kuris, kaip pabrėžia šv. Paulius, nusprendė visa, kas yra danguje ir žemėje, palenkti Kristaus valdžiai (Ef 1,10-23). Štai kodėl Bažnyčia nesitenkina vien liturginėmis apeigomis bažnyčiose, bet eina bei ragina tikinčiuosius eiti į socialinę ir net politinę veiklą.

Tiesa, Bažnyčia nesiekia valdžios, bet siekia, kad valdžia paisytų bei respektuotų prigimties ir Dievo įsakymus. Šioje srityje Bažnyčia siūnia pasauliečius reikšti savo balsą. Pasauliečiai tikintieji turi rūpintis, kad Evangelijos dvasia galėtų dvelkti parlamentų rūmuose ir ministrų kabinetu-

ose. Ištikimi Bažnyčios sūnūs ir dukros turi daryti visa, kas yra jų galioje, kad valstybių ir tautų gyvenime nebūtų pažeidžiamos šventčiausios žmogaus-Dievo kūrinio teisės: kad būtų užtikrinamas pilnas teisingumas ir tikra laisvė gyventi ir veikti pagal savo krikščioniškus įsitikinimus. Žodžiu, katalikų pasauliečių paremtą visuomeninį ir politinį žmonijos gyvenimą. Kitaip tariant, civitas christiana-krikščioniška valstybė, apie kurią kalbėjo šv. Augustinas, katalikams krikščioniškuose kraštuose ir turi būti ne svajna, o siektinas ir pasiektinas idealas.

Sinodo pareiškimas baigiamas gana ilgu atsisaukimu į tikinčiuosius. Visi

krikštytieji kviečiami tapti žemės druska ir pasaulio šviesa. Toliau pabrėžiama, kad Bažnyčia yra su visais tais, kurie kenčia ir patiria persekiojimų. Kreipiamasi taipgi į jaunimą, kviečiant žvelgti į Kristų, kuris yra kelias, tiesa ir gyvenimas. Moterims, kurios kovoja dėl lygių teisių, primenama, jog reikia paisyti Dievo nustatytos tvarkos ir sekti Dievo Motinos pavyzdžiu. Dvasiskija raginama organizuoti ir vadovauti tikinčiųjų bendrijoms, puoselėjant visuose šv. Dvasios dovanas ir vykdyti apaštalavimo darbą tikroje daroje. Pagaliau primenama, kad švenčiant Marijos šv. Metus, visi pasivestų Dievo Motinos, kuri yra visų dangiška Motina, globai.

Nauji Metai - Nauji Lapai

Adelaidės Moterų Oktetas ir Senjorių Tautinių Soklų Grupė. Iš kairės vadovės: Genovaitė Vasiliauskienė ir Bronė Lapšienė.

Adelaidės moterų dainos ir šokio anasamblis, vadovaujamas G. Vasiliauskienės ir B. Lapšienės, vėl kelia sparnus.

Malonus atsiminimai iš gastrolių Pertho, Canberroj, Pl. Noarlungoj; daugelis sėkmingų pasirodymų čia pat Adelaidėje, lyg pradeda padus kutenti ir skatina aplankyti mūsų artimiausius kaimynus-Melbourniškius. Dainai nuskambėti reikia erdvės, o grakštūs moterų šokiai sustabarėtų trepsėdami vietoje. Tad esame dėkingos Melbourno Pensininkų Sąjungai už iš anksto rezervuotą mums datą, nes planuojant kelionę, mūsų tebedirbančios narės, gali subalansuoti laisvas dienas su tarnybos tvarkaraščiu.

žmones išvalke.

Spaudos agentūros vasario 13 d. vakare kalbėjo ir apie Kaune įvykusius susirėmimus tarp sovietų milicijos ir lietuvių maldininkų, kurie dalyvavo 13-tos valandos Mišiose miesto katedroje, ten buvo susirinkę apie 4-5 tūkstančius lietuvių. Po Mišių minia susitelkė prie Maironio paminklo. Čia milicija su lazdomis mėgino išsklaidyti žmones. Kai kurie buvo skaudžiai apdaužyti, kiti, kaip Angelė Danisevičienė ir Tomas Danisevičius buvo sušaukti. Sugiedojus tautos himną "Lietuva, Tėvyne mūsų", minia maždaug už pusantros valandos išsiskirstė. Kol kas nėra žinių ar

Tikimės, kad Melbourno ir apylinkių lietuviai visi suvažiuos balandžio 17d. į Lietuvį namus, mus pamatyti ir iškalusyti..

Atkelta iš 3 psl.

Sviesus žiburys Kristus

Daug gražių metų pašventė Lietuvį Bendruomenei, eidamas Kanadoje Krašto valdybos pirmininko, o JAV LB Taryboje įvairias pareigas. Ilgametis Lietuvos Saulių sąjungos tremtyje vyriausias kapelionas.

Sį taurų tėvynės sūnų-kunigą Joną Borevičių SJ pažįsta ir Australijos lietuviai. Jis 1965 m. šešetą mėnesių viešėjo Australijoje, keliavo per lietuvių kolonijas ir vedė rekolekcijas, suteikdamas dvasinės atgaivos ir džiuginamas svečių šalyje gyvenančius tėvynainius.

Kun. Jonas Borevičius SJ yra ne tik geras pamokslininkas, kalbėtojas, bet stipri ir spaudos darbų asmenybė. Gerai valdo plunksną ir savo straipsniais religiniais, kultūriniais, visuomeniniais klausimais yra bendradarbiavęs neprikl. Lietuvoje Ryte, XX amžiuje, o Amerikoje - Drauge, Misijose, Zvaigždėje, Ateityje, Laiškuose Lietuviams, Karyje.

Tad prisimindami jo kunigystės garbingą sukaktį, sukaktuvininkui linkime Dievulio palaimos visuose jo gyvenimo darbuose, tarnaujant Kristui, savajai Tėvynei ir saviesiems tėvynainiams.

Demonstracijos ir Estijoje

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad vasario 2d., Tartu mieste, Estijoje, įvyko taikinga demonstracija minit Sovietų Sąjungos ir Estijos 1920 metais pasirašytos sutarties metines. 1920 metų vasario 2 dieną pasirašytu susitarimu, Sovietų Sąjunga visiems laikams atsisakė bet kokių teisių į Estijos teritoriją ir pripažino Nepriklausomą Estijos Valstybę.

Panašias sutartis Sovietų Sąjunga pasirašė ir su kitais Pabaltijo kraštais, Lietuva ir Latvija. Spaudos agentūros praneša, Tartu mieste, kad pagrindinis minėjimas įvyko vienoje universiteto salėje, netoli miesto centro. Čia minėjimo dalyviai, kurių buvo apie tūkstantį, išklausė kalbas Estijos laisvės ir nepriklausomybės klausimu. Pasibaigus minėjimui, universiteto salėje dalyviai pradėjo rinktis prie buvusių Tartų teismo rūmų, kur 1920 metais buvo pasirašyta Sovietų ir Estų sutartis. Tačiau demonstracijos dalyvių čia laukė apsiginklavusi milicija, kuri minėjimo dalyviams jėga užkirta priėjimą prie buvusių teismo rūmų. Du demonstracijos dalyviai buvo sumti. Toline, tuo tarpu, rašo agentūros, taip pat antradienį, buvo areštuotas 28 metų Silvert Zoldin dėl to, kad Estijos sostinės gatvėse dalino lapelius, kuriuose yra pasisakoma už laisvą ir nepriklausomą Estiją. Estijoje, rašo Reuterio agentūra, sausio 22 dieną grupė buvusių sąžinės belaisvių ir kitaminčių įkūrė politinę partiją. Dabartinėse sąlygose, rašo Reuteris, ši partija veiks kaip opozicinė partija šalia vienintelės legaliai krašte veikiančios organizacijos, Estijos komunistų partijos.

Vienas Estijos nepriklausomos partijos narių, steigėjų Heiki Ahonen pirmadienį buvo areštuotas dėl to, kad atsisakė atlikti karinę tarnybą sovietinėje armijoje. Pranešdamos apie įvykius Estijoje, agentūros primena, kad trys Nepriklausomi Pabaltijo kraštai - Lietuva, Latvija ir Estija - buvo sovietų okupuotos 1940 metais.

Maldos už Lietuvą

Popiežiškoji Lietuvos Sv. Kazimiero Kolegija Romoje šeštadienio vakare pradėjo maldos noveną už Lietuvą. Tokiu būdu Kolegijos vadovybė ir auklėtiniai nori išreikšti savo dvasinį solidarumą su besimeldžiančia Lietuvos katalikų bendruomene, kuri malda ir pasninku mini 70 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Į šią maldos ir pasninko noveną yra įsijungusios ir kitos lietuvių išėvių bendruomenės Europoje ir užjūrio kraštuose. Lietuvių išėvių vyskupas Paulius Baltakis šia proga paskelbė kreipimąsi į viso pasaulio tikinčiuosius, kviesdamas visus dalyvauti Lietuvos katalikų maldoje už religinę ir tautinę Lietuvos laisvę, už dvasinį ir moralinį lietuvių tautos atgimimą.

LRTV

Antanas Baranauskas

Antanas Baranauskas gimė Anykščiuose 1831.15, o senuoju kalendoriumi 17. Baranausko šeima sakėsi kilusi iš bajorų. Iš mažens jis mėgo dainuoti, bet dėl negražaus balso pravardžiutas Jurkštu. O kai parašė pirmą eilėraštį kuris skambėjo. Oi tu smala, smalausi, kam tu gaudai mano žosį tai jį dar ėmė pravardžiuoti Smalausiu. Šie pravardžiavimai vėliau virto literatūriniais Baranausko slapyvardžiais - Jurkštas Smalausis.

1845-48 lankė rusišką pradžios mokyklą Anykščiuose. Toliau mokėsi Rumiškių raštininkų mokykloje, kurią baigęs tarnavo raštininku Raseiniuose, Skuode, Sedoje, Kaune. Betarnaudamas pradėjo rašyti pirmuosius eilėraščius, daugiausia pasirašydamas tuo Smalausiu, Jurkštu ir panašiai. Per eilėraščius Baranauskas susipažino su jauna poete Praniškaite kuri atkreipė į Baranauską savo brolio kun. Praniškaus, vyskupo Valančiaus sekretoriaus dėmesį, kurį jis padarino stoti į Varnių kunigų seminariją. Už 10 rublių Baranauskas nupirko 4 klasių pažymėjimą ir 1856 m. į ją įstojo. Po trijų metų ją baigęs, vysk. Valančiaus buvo pasiūstas į Petrapilio dvasinę akademiją.

Tuo metu Lietuvoje per bažnyčias ir dvarus vyko didelis lenkinimas. Visokie lenkomanai ir šiaip nesupratėliai laikė sau didele garbe niekinti lietuvių kalbą vadindami ją chamų kalba, o lenkų - ponų kalba. Seminarijoje Baranauskui besimokant buvo vienas lenkų literatūros dėstytojas. Jis labai nusistatęs prieš lietuvių kalbą ir ją kiekviena proga išjuokdavo. Taip kartą tas profesorius, paskaitė vieną Mickevičiaus eilėraščio vertimą lietuviškai, bet jau taip iškraipytai ir pajuokiančiai, kad nei vienas padorus žmogus to nebūtų daręs. Baigęs tą eilėraštį dar pridėjo - tai matote kokia ta chamų kalba. Ji nė is tolo neprilygsta kultūringai lenkų kalbai. Baranauskas tai girdėdamas tiesiog degė dege. Jis pasiryžo parašyti toki eilėraštį, kuris įrodytų, kad lietuvių kalba yra pranašesnė už lenkų kalbą, tiek išsireiškimų, tiek vaizdų, tiek minties atžvilgiu. Baranauskas į šį eilėraštį sudėjo visą savo poeto talentą ir jis tikrai tapo lietuvių poezijos deimantų. Tai garsusis Anykščių šilėlis. Jo pradžia skamba šitaip.

Kafnai kelmuoti, pakalnės nuplikę
Kas jūsų grožei senovinei tiki?
Kur toj puikybė jūsų pasidėjo?
Kur ramus jūsų ūžimas nuo vėjo,
kai balto miško lapeliai šlamėjo
Ir senos pušys siūravo, braškėjo?
Kur jūsų paukščiai, paukšteliai,
paukštytės,
Kurį čiulbančių taip ramu klausytis?
Kur jūsų žvėrys, gyvuliai, žvereliai?
Kur žvėrių olos, laužai ir urveliai?
Visa prapuolė; tik ant lauko pliko
Kelios pušelės apykrevės likol...

Toks Anykščių šilėlis atrodė, kai jį iškirto, kirviais iškapojo. Kai kas bando įrodinėti, kad šitam liūdnam paveikslė Baranauskas paslėpė pavergtos Lietuvos

Bronius Zumeris, jun.

vaizdą. Tačiau Anykščių šilėlis ne visada buvo toks liūdnas. Ne. Jo puikumas ir lietuvių kalbos turtingumas, kurį Baranauskas norėjo iškelti tam pasipūtusiam lenkomanui, pasirodo visu didingumu iš šių tiktai keliolikos eilučių.

Miškan, būdavo, eini - tai net akį veria:
Vat taip linksmina dūsią, užu širdies tveria,

Kad net širdžiai apsalus, ne kartą dūmojai:

Ar miške aš čia stoviu, ar danguj, ar rojuj?

Kur tik žiūri, vis gražu: žalia, liekna, grynal

Kur tik uostai, vis miela: giria nosį trinal
Kur tik klausai, vis linksma: šlama, ūzia, siaudžiai!

Ką tik jauti, vis ramu: širdį glosto, graudžiai

Minkštučiukai samanų patalai ištiesti,
Galvą į save traukia ir liula paliesti.

Uogienojai, kaip rūtos, kelmais kelmais želia,

Juodas, raudonas uogas išsirpusias kelia.
Ant žalio, rausvo, balkšvo dugno taškai grybų

tarp medžių marguliuoja iš savų sodybų.

Štai čia matome, kad ir nedidelius, bet būdingus vaizdelius iš Anykščių šilėlio, kurio aš jums paskaičiau tiktai mažą dalelę, nes visai poemai perskaityti permažai mūsų klases laiko.

Baranauskas Anykščių šilėlį kūrė savo tėvų kletelėje. Kadangi tuo metu okupantas rusas buvo uždraudęs lietuvišką spaudą, tai Antanui išvykus mokyti Petrapilin, motina Anykščių šilėlio rankraštį nešiodavo užantyje, kada pamatydavo, kad caro žandarai šmirginėja Anykščiuose, taigi, jeigu ne jo motinos rūpestis, gal Anykščių šilėlis būtų atsidūręs caro žandarų krosnyje ir mes jo niekada nebūtume girdėję.

Netoli Anykščių, didžiuliam akmenyje, kuris vadinasi Punktukas, iškalti Lietuvos didvyrių-lakūnų Darlaus-Girėno vaizdai ir jų testamentas - Tau, jaunoji Lietuva.

Baranauskas apdainavo ne vien tik Lietuvos gamtos grožį. Jis apdainuoja ir Lietuvą laisvą nepriklausomą, sakydamas:

Tol už Dauguvos kraštas Lietuvos
Smolensko žemę apriečia,
Už Dunojėlio, kur be šešelio
Saulėlė žmogų apšviečia.

Kijevas, rusai, latviai ir prūsai,
Gudai ir pikti totoriai,
Lietuvą pažinę, vainiką pynė,
Lietuvą dabino padoriai.

Ir labai buvo plati Lietuva,
Daug ana žemių įgijo;
Žmonės laimingi buvo turtingi,
Niekur nebuvo vergijos.

Bet jau važiuodamas į Peterburgą studijuoti, Baranauskas skundžiasi sunkia rusų carų priespaula ir kartu su

visa lietuvių tauta apverčia nelemtą dalį.

Siandien rusai po maskoliais maskoliškai rėdos,

Lietuvos gi tikrus vaikus
Didžios spaudžia bėdos.

Anei rašto, anei druko
Mums turėt neduoda:
Tegul, sako, bus Lietuva
Ir tamsi ir juodai

Kad tu, gude, nesulauktum,
Ne taip, kaip tu nori,
Bus, kaip Dievas duos,
Ne tavo priesakai nedoril

Silpna, trumpa savo valdžia
Dievo teisę laužai,
Mygi spaudi mūsų šalį,
Mūsų žmones gniaužai!

Baigęs dvasinę akademiją Baranauskas netrukus gavo paskyrimą profesoriauti kunigų seminarijoje ir joje profesoriavo net 17 metų. Vėliau buvo paskirtas Seinų vyksupu.

Mokydamasis akademijoje ir profesoriaudams Baranauskas eilėraščių jau nekūrė Tapęs vyskupu atsidėjo pareigoms ir sukūrė eilę giesmių iš kurių žinomiausia yra giesmė Marijai.

Šalia giesmių kūrimo domėjosi kalbotyra ir lietuvių kalba, kuri jau tada pradėjo garsėti pasaulyje kaip labai sena ir mokslui didžiai vertinga kalba. Baranauskas palaikė ryšius su daugeliu ano meto kalbininkų tyrinejančių lietuvių kalbą. Tuo pačiu metu jis ima vis daugiau domėtis matematika.

Jaunystėje buvęs didelis Lietuvos patriotas, senatvėje ėmė atvėsti, pasidavė lenkų įtakai ir joku būdu negalėjo suprasti atsikuriančios Lietuvos. Taip kad su atsistatančios Lietuvos kūrėjais Baranausko santykiai buvė vėsoki. Buvo prieita net prie to, kad Baranauską apšaukdavo lenkomanu.

Italijos pagrindiniai dienraščiai vasario 14 ir 15-tos, sekmadienio ir pirmadienio laidose, plačiai minėjo Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 70-sias metines. Ypač į akį krito stambios antraštės dienraščių: "Corriere della Sera", "Il Tempo", "L'Avenire" ir kiti, skelbdami: "Lietuva mini Nepriklausomybę - Lietuviai meldžiasi savo bažnyčiose. Kremlius bijo įvykių Lietuvoje. Lietuva tampa sovietų įtampa. 70 pasididžiavimo metų - 1918 m. vasario 16-tą gimė vėl nepriklausoma Lietuva."

Kanadoje Ottavos mieste grupė lietuvių vasario 15-tą dieną paskelbė trijų dienų bado streiką solidarumo ženkliau su Lietuvoje Vasario 16-tos Nepriklausomybės 70 metų sukakties minėjimo dalyviais. Vakarų Europos spaudos agentūros vasario 13 d. vakare pranešė kaip Vilniuje sv. Mikalojaus bažnyčioje 10 valandos Mišiose, kurios buvo aukojamos už Lietuvos laisvę, dalyvavo apie 500 lietuvių. Bažnyčia buvo perpildyta. Ir vėliau prie sv. Mikalojaus bažnyčios žmonės rinkosi masiškai. Pamaldos už Lietuvą vyko ir visose kitose Vilniaus bažnyčiose, tik Blaivininkų eiseną į Rasų kapines milicija ir draugovininkai su raudonais raiščiais sutrukdė tą eiseną ir

Viktorijos Pavergtųjų Tautų Pranešimas

Eukumeninės pamaldos ir metinis pavergtųjų tautų dainų ir šokių festivalis įvyks rugpjūčio mėnesį.

Pasiekti australų visuomenę šiais metais yra suorganizuotas atvykimas pasaulinio masto rašytojo - istoriko grafo N. Tolstojaus, kuris yra autorius "Jaltos aukų" ir "Minister and the massacre", kur iškelia nutylėtas neteisėtas apie kovotųjų prieš komunizmą išdavimą. N. Tolstojus kalbės apie komunizmą, Vakarų klaidas ir karo nusikaltimus liečiančias temas.

Melbourne N. Tolstojus kalbės: kovo 4d 7.30 val. vak., Ukrainian House, 5 Russel St, Essendon. Biletas \$5. Kovo 7d. 1 val, Menzies Building, Room 272 (Monash Universitete). Jis kalbės ir La Trobe universitete dar nenustatytu laiku.

Sydneyje: kovo 11d 7.30 val. vak. Croation Hall, taip pat Sydneyje universitete Latham Memorial Lecture. Vėl laikas dar nesukalbetas.

Smulkesnę informaciją galima gauti per telefonus: Ms. Terezia Krai. Tel. 565 4472 arba 568 2082, Mr. Tony MacAdam: 772 0260.

Tautiečiai kviečiami paskleisti šią informaciją australų tarpe. Tai nesunkus būdas prisidėti prie priešsovietinės kovos!

Dr. J. Kunca,
Melbourne L.B. atstovas Pavergtųjų Tautų Komitete

Maskoliai nebeįstengė kalinui užrišti liežuvį.

Pirmą kartą buvęs sovietinis sąžinės kalnis oficialiai dalyvavo tarptautinės delegacijos susitikime su sovietinės valdžios atstovais. Tai įvyko praėjusį trečiadienį, kai maskvoje besilankanti Tarptautinės Helsinkio federacijos delegacija susitiko su neseniai sovietinės valdžios įkurta komisija žmogaus teisių ir humanitariniam klausimam. Sovietinės valdžios komisija po ilgų ir aršių ginčų buvo priversta sutikti, kad į Helsinkio Federacijos delegaciją būtų įjungtas ir rusas kltamintis, buvęs sąžinės belaisvis Lev Timofeev. Sovietai dar bandė Timofeevui uždrausti posėdyje kalbėti, bet tarptautinei delegacijai primygtinai reikalaujant, galop sutiko, kad jis tartų trumpą žodį. Timofeevas paprašė sovietinę komisiją, kad ji pasirūpintų tebekalnamų politinių belaisvių išlaisvinimu, pažymėdamas, kad jie buvo įkalinti dėl to, kad skelbė ir gynė tas pačias idėjas, kurias dabar viešai reiškia oficialūs sovietinės valdžios atstovai. Timofeevas pagerbė sąžinės ir politinius kalinius, kurie asmeninės laisvės, o kartais net gyvybės kalna gynė žmogaus teises ir rūpinosi, kad būtų pilnai įgyvendinti Helsinkyje prisiminti įsipareigojimai. Timofeevas įteikė sovietinės valdžios komisijai dviejų šimtų politinių belaisvių sąrašą, kurio originalą akademikas Sacharovas sausio 15d, buvo asmeniškai perdavęs Gorbačioviui.

Vasario 16-toji Sydnėje

Nors ir nepalonus lietingas oras, Sydnėjaus padangėje neatbaidė Sydnėjaus ir apylinkių tautiečių, kurie taip gausiai ir nuoširdžiai rinkosi Vasario 14 d. į St. Joachim's bažnyčią pasimelsti ir kartu prisiminti Lietuvos valstybės atstatymo 70-tąsias metines.

Galingai sugriaudė vargonai valdomi jauno vargonininko Justino Ankaus, procesijoje su savo organizacija vėliavomis - tautine trispalve ALB Apylinės valdyba, sportininkai, šauliai, ramovėnai ir gražūs būrys uniformuotų skautų. Iškilmingas Mišias aukojo prel. P. Butkus MBE už mūsų tautos kankinius ir laisvės kovotojus. Dainos choras, vad. Birutės Aleknaite, savo giesmėmis kelia širdis į Visatos Karalystę, prašydamas neapleisti mūsų brangios Lietuvos.

Mišių maldas skaito jaunimo atstovės Regina, Kristina ir Virginija Coxaitės, Lana Stasiūnaitė ir viešnia iš Argentinos Danielė Račkauskaitė.

Kun. Povilo Martūzo pamokslu žavėjomes visi. Bažnyčioje matėsi ir keletas svečių iš Lietuvos, bei kiti neseniai atvykę čia apsigyventi. Taikliu žodžiu Kun. Povilas klausė jų, ką jie žino apie Vasario 16-tąją, kokiomis aplinkybėmis ir aukomis buvo atsielta Lietuvos nepriklausomybė?

Prieš pamaldas buvo renkamos aukos Tautos Fondui. Tautiečiai pagal savo sąžinę ir išgales, vieni aukojo Tautos Fondui, kiti Paminklo fondui Canberroje, visiems jiems aciū už supratimą tautinių reikalų.

Viešas minėjimas prasidėjo 3 val. p. Lietuvos klubo auditorijoje. Pradžioje trumpas scenos vaizdelis, sukurtas Alfoso Savickienės, kur poezijos pynėje prabėgtas 1918.2.16 — 1988.2.16 laiko tarpas. Išpildytojai Alfa Savickienė ir jaunutės Daina Sliterytė ir Daina Dičiūnaitė. Jaunuolis Antanas Sarkauskas toliau veda minėjimo eigą iškviesdamas invokacijai prel. P. Butkų. Susikaupimo minutėje išklausome Invokacijos. Įdomu ir kruopščiai paruoštą žodį skaitė šiai dienai Dr. Vida Viliūnaitė.

Perskalčius Nepriklausomybės paskelbimo akta, prelegentė pabėrė visą eilę brandžių minčių šios dienos proga, kaip bendravimas su tauta, jaunimo ir vyresniosios kartos skilimas, bei vienas kito nesupratimas, bei visą eilę kitų aktualių minčių mūsų išsivijęs gyvenime. Savo žodį prelegentė baigė poeto Vinco Kazoko eilėraščiu "Neklausyk ar tauta nori gyventi".

Meninėje dalyje deklamavo Bernardo Brazdžionio eilėraštį "Tolimas Kaimas", Elenutė Kiverytė-Erzikov ir Ricardas Cervin. Pirmą kartą išgirdome kitą talentingą jaunuolį ne tik gražiai lietuviškai kalbant, bet ir skambinant pianinu - Antaną Sarkauską, kuris paskambino "Kur giria žaliuoja" J. Gudavičiaus ir sudėtingą Mozarto kompoziciją. Marina Coxaitė išėjo su kvietimu į demonstraciją 16.2.88 Martin Plaza je Sydnėjaus centre, viešai paminėti

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 70-tąsias metines.

ALB Sydney Apylinkės pirm. A.Giniūnas įteikė Pulgio Andriusio premiją geriausiai mokinei Vilijai Burneikaitei, baigusiai Lituanistininius kursus. Australijos Lietuvių Fondo Igaliojimas Sydnėjū Bronius Stašionis taip pat įteikė premiją \$300 Vilijai Burneikaitei. Vilija minėjime nedalyvavo, tad jos premijas priėmė tėvelis Algis Burneikis. Iškilmingai jaunai visuomenininkei Marinai Coxaitėi ALF paskyrė \$500 ir staigmena - Atžalos teatrui \$1000. Pasigirdo salėje nusistebėjimas...

Minėjimo užbaigimui Dainos choras diriguojant Justinui Ankiui padainavo "Kur giria žaliuoja" J. Gudavičiaus, "Laisvės varpas" A. Vanagaicio, ir Birutei Aleknaitei diriguojant, "Graži mūsų žemė" V. Juozapaitė. Minėjimas baigtas bendrai giedant Tautos Himną.

Minėjimo eigą pravedė Antanas Sarkauskas ir Justinas Ankus, kuris skambino pianinu scenos vaizdeliui.

Po minėjimo Sydnėjū kibo į laiškus kaliniams rašymo akcija, kur buvo parašyta virs 100 laišku lietuviams sąžinės kaliniams sovietų kalėjimuose ir psichiatrinėse ligoninėse, kurių mūsų ministeris pirmininkas nuvykęs į Maskvą dėja nepastebėjo.

Sveikintinas mūsų jaunimas suorganizavęs tokią reikšmingą laišku rašymo akciją.

Pavergtų Tautų Komitete

Viktorijos Pavergtų Tautų Komiteto iniciatyva į Australiją atvyksta žymus rašytojas - autorius kelių knygų, įskaitant The Minister and the Massacres (1986), kur autorius atidengia Britanijos ministerio pirm. Harold MacMillan niekšišką darbą, kai jo įsakymu iš Britų okupuotos Austrijos buvo per prievartą išduoti žiauriai mirčiai tūkstančiai nekaltų kazokų, bei Jugoslavijos piečių, Tito ir Stalino budeliams 1945.

Tai garsios rusų Tolstoj seimos palikuonis Nikolaj Tolstoj, kuris yra gimęs 1935 m. Anglijoje, kur baigęs mokslus ten ir gyvena.

Sydnėjū Nikolaj Tostoj skaitys paskaitą bei atsakinės į klausimus kovo 11d. 7.30 val. vak. Croatų Klubo patalpose, kampas Punchbowl Road ir Canterbury Road anksčiau buvęs Sundowner Hotelis.

Kalbės taip pat ir Sydnėjaus universitete kovo 10d. 8 val. vak. Nikolaj Tolstoj pernai lapkričio mėn. 4 dienas davė parodymus, kaip liudininkas John Demjanuks gynyboje Jeruzalėje.

Būtinai ateiškite pasiklausyti šio svečio, kuris visa burna kalba už mūsų interesus. Praneškite savo draugams ir pažystamiems. Žmonės, kurie yra šitokio garsumo ir kalba už mus, juos reikia pristatyti plačiai australų bendruomenei bei politikams. Apgailėtina, kad Povilo Zumbakio toks staigus

atvykimas nesusilaukė platesnio atgarsio Australijos spaudoje. Mums žinomas publicistas Bob Santamaria savo laiške man vasario 11 d rašo: "I was very disappointed that Mr. Zumbakis came and went so quickly. I would have welcomed the opportunity to discuss the matter with him"

A. Kramilius
Lietuvių Bendruomenės atstovas
Pavergtų Tautų Komitete

MELBOURNAS

Bingo popletė

Lietuvių namuose kovo 5 d. šeštadienį 4 val. Lietuvių sodybos organizacinis komitetas kviečia atsilankyti lietuvius į jaukų Bingo vakarą, bus gera proga išbandyti savo laimę Bingo žaidime. Bus kava ir užkandėliai. Atsiveskite savo draugus, kaimynus. Bingo vakaro pelnas Melbourne Lietuvių Sodybos organizavimui.

Pasaulio Lietuvių Sporto Šventė Australijoje

Rašo A. Laukaitis

Provizorinė III Pasaulio Liet. Sporto Šventės Programa.

Jau tik devyni mėnesiai liko iki būsimosios Pasaulio Liet. Sporto šventės Adelaidėje. Beveik visi pagrindiniai darbai yra jau baigiami atlikti. Yra sudaryta ir provizorinė šios šventės programa, kuri bus sekanti. Gruodžio 26 dieną - atidarymas, pajavairintas tautiniais šokiais. Po atidarymo pirmosios krepšinio žaidynės. Vakare sportininkų ir jaunimo susipažinimo pobūvis ir kitas ALFAS kviestinių svečių priėmimas - pobūvis.

Gruodžio 27 d. oficialus Lietuvių Dienų atidarymas Adelaidės miesto rotušėje ir prieš tai atidarymo pamaldas šv. Ksavero katedroje. Siame atidaryme dalyvauja sporto klubų ir užsienio svečių atstovai su savo vėliavomis ir tuo metu rungtynių neturintieji sportininkai.

Gruodžio 28 d. sporto žaidynės ir atstovų posėdis. Vakare jaunimo koncertas.

Gruodžio 29 d. sporto žaidynės ir vakare tautinių šokių koncertas.

Gruodžio 30 d. sporto žaidynės ir vakare jaunimo pobūvis.

Gruodžio 31 d. Baigminės tinklinio ir krepšinio žaidynės ir reprezentacinės rungtyinės. III-jų Pas.LS.Zaidynių oficialus uždarymas ir vakare Naujųjų Metų ballus.

Išvykos Australijon į Pasaulio Lietuvių Sporto Šventę Amerikos organizacinis komitetas posėdžiauja Čikagoje. Iš kairės vicepirm. inž. R.Dirvonis, pirm. inž. Valdas Valdemaras Adamkus ir vykdomasis vicepirm. V.Grybauskas. Nuotraukoje trūksta Dr. Petro Kisileiaus - Iešų telkimo pirmininko.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Sv. Kazimiero - Lietuvos ir lietuviškojo jaunimo Globėjo dieną švęsime kovo 6 d. Džiugo Tunto skautai per iškilmingas Mišias atlieka skaitymus, aukų atnešimą, giesmes. Kviečiame visą lietuviškąjį jaunimą prie šv. Komunijos, prašant savo dangiškojo Globėjo užtarimo ištikimai tarnauti Dievui, Tėvynei Lietuvai ir Artimui.

Gyvojo Rožančiaus nariai kovo mėnesį meldžiasi, kad šv. Kazimiero užtarimu lietuvių jaunimas aukotųsi Dievo ir Tautos ypatingai tarnybai.

Aleksandras Daunys - Tautos Fondo Tarybos pirmininkas iš New Yorko lankėsi Australijoje ir padarė vizitą "Tėviškės Aidų" Redakcijai. Pasikalbėta Vliko veikla ir Tautos Fondo parama Lietuvos laisvinimui.

Jonas Varkalis, 74 m., mirė vasario 25 d.

Sale Seniūnė praneša, kad "Fishaton" žuvininkų varžybos Stradforde bus dieną vėliau, kovo mėn. pradedant ne 11, o 12 d. 13 ir 14-tą.

Sale Seniūnija per p. E. Eskirtienę \$80 aukojo LKB Kronikas leisti sąjungai, - praneša Rėmėjai.

Australija ir Naujoji Zelandija

MALDOS APASTALAVIMAS

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II kovo mėn. MA nariams skyrė šias intencijas:

bendrają - už ligonis ir luošuosius, kurie savo tikėjimu ir kantrybe stiprina Bažnyčią;

Mišių - kad visi Kinijos katalikai būtų ištikimais liudytojais ir Kristaus šaukliais savo tautiečiams.

Trumpas rytmetinis aukojimas: Visą aukoju Tau, Sventčiausioji Jėzaus Sirdie!

Vargšų Kancios - Bažnyčios Ramstis

Maldos Apastalavimo intencija kovo mėnesiui iškelia faktą, kad ligonys ir luošieji su tikėjimu ir kantrybe priimdami savo kancias stiprina ir pagyvina Bažnyčią. Tai yra drauge ir gavėnios intencija surišta su vėlyklnės Kristaus kancios paslaptimi, - kancios, per kurią buvo atpirkta žmonija. Jėzaus laikais žydai į kentėjimus židūrėjo kaip į bausmę už žmogaus nuodėmes. Kristus, nepakeisdamas tos pažitros, t.y., kad kancija ir mirtis atėjo per nuodėmę, davė kancias ir kitą prasmę. Jis pats tapo žmogumi ir drauge su žmogiškąja prigimtimi prisimė ir jai skirtas kancias, šiuo gi atveju žmogaus atpirkimo tikslu.

Viespats myli savo tvarinį - žmogų, ypač kenciantį, gamtos nuskriaustą ar sužalotą bei kiekvieną vargšą, kurio pasaulis stengiasi nematyti ir dažnai nuo jo nusigręžia. Jie yra tie Evangelijoje minimi "mažieji", kuriuos Jis gaubia savo rūpesčiu ir meile. Tuo pavyzdžiu ir Bažnyčia stoja jų pusėn globodama juos artimo meilės principu per savo Institucijas, nes jų kancija, kaip Abelio auka, kyla dangun ir tuo stiprina Bažnyčią.

Maldos Apastalavimo šio mėnesio inten-

Adele ir Juozas Leknlai užpraše šv. Mišias už a.a. Karolį Butkų, mirusį gruodžio 14 d.

Stasė Steponavičienė gavo žiną iš Kanados - ten mirė jos brolis Jeronimas Vaitkus, už jo vėlę aukotos pas mus šv. Mišios.

Bronė Simkienė šv. Mišių auka prisiminė savo vyrą Vincą Simkų mirties 10-tose metinėse.

Gavėnios Rekolekcijas praveda kun. Povilas Martūzas šv. Jono bažnyčioje kovo 11, 12 ir 13 dienomis. Bažnyčios klebonas mums paskyrė šį laiką: penktadienį išpažintys, šv. Mišios, pamokslas, pradžia 6 val. vakare. Seštadienį 4 val. vakare: išpažintys, šv. Mišios, pamokslas, sekmadienį-kovo 13 d. išpažintys nuo 11 val. ir toliau įprasta tvarka: 12 val. šv. Mišios, pamokslas, Rekolekciju, užbaigimas. Visus kviečiame dalyvauti Bažnyčios teikiama malone-gerai pasiruošti Kristaus Prisikėlimo šventei.

Geelonge Rekolekcijos kovo 10 d. ketvirtadienį, pradžia 6 val. vakare Šv. Jono bažnyčioje. Išpažintys, šv. Mišios, pamokslas. Jas praves svečias iš Sydnejaus kun. Martūzas.

clija įtaigoja, kad ir mes jungtumėmės su Bažnyčia ir jaustumėm dėkingumą viso pasaulio ligoniams ir kenciantiems, giliai pasarstydami popiežiaus Jono Pauliaus II kreipimąsi į kenciančius ir jų slaugytojus Liurde 1987 metų kovo 21 dieną.

"Susitikti su kenciančiais visuomet yra jaudinantis išgyvenimas. Tada mes pastebime mūsų pačių bejėgiškumą negalint sugrąžinti jiems sveikatos ir gerovės. Vis dėlto, mes esame jums giliai dėkingi, kad jūs priimate mūsų negalavimus su tikėjimu ir meile, su atsidavimu ir drąsa, nežiūrint, kad vis dėlto jūs kovojate prieš šį blogį su daktarų ir mokslo pagalba, ir net tada, kada jūs patys maldaujate sau sveikatos. Pasitikėdami Viešpaties gerumu, kuris neapleidžia nei vieno, jūs aukojate savo kancias už Bažnyčią, už popiežių, o ypač dabar už Marijos Metų našumą. Aš dekoju jums už jūsų religines dvasios stiprumą, kuri mistiškai suvienija jus su Dievu ir jūsų gyvenimą paverčia į tikrą efektyvą apastalavimą. Ypač dabartinė žmonija yra reikalinga pasitikėti Dievo galia ir Jo gailėstingumu."

"Jūs kurie kenciate turėkite galvoj, kad žmonijos istorija yra surišta su Kalvarija. Moksias su visais savo išradimais negalės pašalinti Kalvarijos. Liurdo pranašystės yra pranašystės kancios, per kurią ateina išganymas. Sv. Bernadeta tai patyrė matydama neaprepiamus skaičius tų, kurie artinosi prie Masabielės grotos, kad gautų šviesos, paguodos, išvermės ir suraminimo kentėjimuose Mergelės Marijos ir nukryžiuotojo Kristaus artumoje. Tegu visi, kurie slaugo ligonius būna švelnios, kantrūs ir rūpestingi savo kenciantiems broliams ir seserims. Žmonijos istorijoje yra vykdomas paslaptinas ir kilnus planas, o mes dalyvaujame jame kaip atsakingi dalyviai."

Kun. S. Gaidelis, S.J.

LSS Australijos Rajonas

VII Tautinė Stovykla

Pagrindinė stovykla bus Seven Ranges Scout Reservation, Kensington, Ohio 44427, USA 1988m. rugpiūčio 14-24 dienomis. Stovyklą sudarys 3 rajonai: Seserijos, Brolijos ir ASS. Rajonuose bus stovyklaujama šakomis.

Pilnas stovykotos mokestis yra USS165 asmeniui. Susimokėjus iki 1988 birželio 1d. duodama nuolaidą USS140 asmeniui. Dar nėra žinoma ar bus svečiai iš Australijos atleidžiami nuo stovykotos mokesčio. Rengėjai kviečia kuo skaitlingiau atvykti iš Australijos stovyklon.

Jei kas norėtų vykti į šią stovyklą, jau dabar turi susirūpinti pinigų taupymu ir ruoštis kelionei. Prašant ir tuntininkui rekomenduojant, bent dalį kelionės išlaidų galėtų padengti Australijos Lietuvių Skautų Fondas. Kreipkitės į Rajono vadovybę dėl daugiau informacijos.

Pagelbinė VII Tautinė Stovykla Australijoje

Negalintiems dalyvauti tautinėje stovykloje Amerikoje, yra ruošiamą pagelbinė stovykla Australijoje Adelaidės apylinkėse, kuri įvyks 1989 m. sausio mėn. pradžioje. Šią stovyklą ruošia "Vilniaus" tuntas Adelaidėje. Tuntininkė šaukia visų skautų pajėgų sueigą kovo 13d. sudarymui stovyklos ruošimo komitetui. Tikimės, kad visi adelaideiškiai, gavę patyrimo Jaunimo Kongreso stovykloje, ateis į talką sesel Danai ir energingai prisidės prie darbo, įgyvendindami savo šūkį "Tautos likimas mūsų atsakomybė". Juk jaunieji skautai - tautos ateitis.

VII Tautinės Stovyklos ir 70 metų Jubilėjaus leidinys

V.s. Alei Namikienėi Cikagoje buvo pavesta suredaguoti Tautinės Stovyklos ir 70 LSS veiklos metų leidinį. Ji prašo visų vienetu pristatyti narių ir vadijų sąrašus ir nuotraukas. Taip pat sveikinimus LSS Vadijai ir stovyklautojams. Kad šį medžiaga laiku pasiektų redaktore, vienetai prašomi viską prisiųsti Rajono Vadui iki kovo 15 dienos.

SVEIKINIMAI

Kiek pavėluotai gavome žinias, kad LSS Pirmijos buvo pakelti į aukštesnius laipsnius Australijos Rajono vadovai: ps. fil. A. Zilinskas į jūrų skautininko laipsnį, s. Marina Cox į vyr. skautininkės laipsnį ir s. Pajauta Pullinen į vyr. skautininkės laipsnį.

Sveikiname pakeltuosius ir linkime sėkmingai ir toliau dirbti lietuviškai skautišką darbą ir tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui.

LSS Rajono Vadas j.v.s. V. Vaitkus

Albury-Wodonga

Sios apylinkės lietuviai vasario 13 d. paminėjo a.a. Birutės Vallenės mirties metines. Mercy ligoninės koplyčioje kun. K. Flanagan aukojo šv. Mišias, o paskui mūsų mažas būrelis nuvykome į kapines prie Stepano ir Birutės Valių kapų. Susikaupe pasimeldėm ir prisiminėm tuos mūsų nenuilstamus veikėjus, kurie per daugelį metų pasikeisdami vadovavo mūsų Apylinkės Lietuvių Bendruomenėi. Jie nenuilstamai palaikė mūsų tautinę sąmonę, kol juos pagaliau priglaidė perdžiuvusi Australijos žemė, pašventinta žiupsniu Lietuvos žemelės.

Pabaigai visi dalyvavo vaišėse, kurias suruošė vyriausioji dukterė Dalia Valyte-Ellison senų šeimos draugų p.p. Butts namuose. Buvo gera pamatyti du iš Dalios šeimos narių - sūnų Petrą ir dukrą Kristiną, kurie iš Sale atvyko pagerbti savo garbingųjų senelių.

Is virš 100 lietuvių 1949 m. mūsų bendruomenėje beliko vos keli, ir jie visi paminėjo šią liūdną sukaktį.

R.U.

Mūsų mielą choristą JUOŽĄ BRUOŽĮ ir jo visą dainuojančią šeimą, jo Mamytel Lietuvijoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame.

Melbourno Dainos Sambūris

Mielam prieteliui

A.A. LEONUI NAUJOKAIČIUI

staigiai mirus, jo žmonai Bronėi, dukterims Sabinai ir Liucijai bei jų šeimoms reiškiame nuoširdžiausią užuojautą.

Z.G. Jokubaičiai

J.Z. Pranckūnai

A.A. LEONUI NAUJOKAIČIUI

mirus, jo žmoną Bronę Naujokaitienę, dukras - Liuciją ir Sabina su jų šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Grybų šeima Sydnejuje

A.A. LEONAS NAUJOKAITIS

Staigia mirtimi su šiuo pasauliu atsisveikino L. Naujokaitis vasario 22 d. Gillame liūdesyje liko žmona Bronė, dukros Sabina ir Lucija su šeimomis. Rožančius prie karsto buvo kalbamas Tobin koplyčioje vasario 24 d. Cia kaimynų vardu atsisveikino Leonas Padgurskis. Laidotuvių šv. Mišios, aukojamos kun. Pr. Dauknio, vyko šv. Jono bažnyčioje. Skaitymus literatūrinio dailiu kirtiaivimu ir tarimu atliko Juozas Jurgelaitis. Skambėjo giesmės po giesmės. Palydėtas į Fawknar kapinių rematoriumą. Po maldų, giedant Marija, Marija, karstas nuleistas. Po to visi vyko į Lietuvii namus, kur

svetainėje jau laidotuvininkus laukė garuojantys pietūs. Pasimeldus už velionį pasivašinta. Išėkis Viešpaties Ramybėje.

Sv. Mišioms už velionio vėlę aukojo R. Aws, B. Erbrederis, O.J. Bratiškai, Jadvyga Braziėnė, S. Butkus, Z.G. Jokubaiciai (ir Tėviškos Aidams vietoje gėlių velionio atminimui \$20), T.J. Jurgelaiciai, V.V. Kasperaiciai, S.J. Liesis, P. Mažylis, B. Naujokaitis, Leonas Padgurskis, Petrauskas iš Rosanna, Pikeliai, Kazimieras Poškus, F.A. Ročius, V.A. Ročiai, Ray & Lucy Price, Sabina Rodney ir anūkai, S. Sikorskis, J. Simutienė, V. Sivickas, Pr. St. Svambariai, J.M. Venckai, J.J. Valaiciai, M.V. Zlogai, V.J. Zitkevičiai. *Keturnedėlio atminimu* sv. Mišios bus aukojamos Lietuvii namų Lietuvos Kankinių koplyčioje po vėlykų

LATROBE VALLEY

Lietuvos Nepriklausomybės 70 metų sukaktį šventėme vasario 20 d. Servacijaus ir Alvinos Sabrinskių vasarvietėje, kuri randasi prie pat Moe miesto ant kalno eukaliptų miške, iš kur atsiveria plačių apylinkų gražios gamtos vaizdai. Dalyvavo beveik pusšimtis lietuvių, atvykusių iš plačios apylinkės ir kaip visuomet Salės lietuviai su savo seniūne p. E.Eskirtiene. Prie gražiai įrengto altorėlio vasarvietės svetainėje šv. Mišias už Lietuvos laisvę aukojo kun. Pr. Dauknyš ir tarė šventei tinkamą žodį. Sv. Mišių skaitymus atliko seniūnė p. V.Koženiauskienė ir Bažnyčios māršalka S.Sabrinskas. Visi giedojome sutartines giesmes, daugelis priėmė šv. Komuniją už Lietuvą. Pamaldas baigėme Marija, Marija giesme.

Cia pat minėjimą pradėjo seniūnė p. V.Koženiauskienė, pagerbiant žuvusius už Tėvynės laisvę. Paskaitą gyvu žodžiu kalbėdamas pateikė svečias iš Melbourne Dr. Jonas Kunca. Kvietė garsinti Lietuvos laisvės troškimus ir kas atlikta apšviečiant Australijos parlamentarus *dėl Parlamente pateikto įstatymo nacių karo nusikaltėlių teisimui ir kas daroma, kad teismuose nebūtų priimami sovietų įrodymai, o be tų įrodymų pranyktų ir teismai.* Santykiuose su Lietuva minėjo, kad ir atvykę iš sovietų okupuotos Lietuvos dainininkai gali dainuoti ir mūsų Lietuvos namuose, bet juos lydinčiai KGB agentai turėtų likti sovietų ambasadoje, o ne Lietuvos namuose.

Po paskaitos sugiedojome Tautos himną, sekė vaisės, atnaujinome draugiškumo ryšius, vyko loterija. Tai buvo įspūdinga šventė, pakėlusį dvasią, sustiprinus viltį.

PD

TAUTOS FONDAS

Vasario 16-tos minėjimo proga Sydnejaus ir apylinkių tautiečiai per Tautos Fondo atstoves - Nijolę Vaitiurgytę ir Letą Kramilienę aukojo Tautos Fondui:

\$50 J.V.Venclovai, \$30 Prel.P.Butkus MBE, \$25 J. ir E.Cerniauskai.

Po \$20 V.Patašius, T. Amber, Jonas Sakalauskas, J.Bužinskas, A.Jokantas, S.Jarmalauskas, Dr. B.Vingilis.

Po \$10 A. ir L. Kramiliai, V.Raciūnas, J.Rakauskas, J.Makūnas, P.Burokas, A. ir P.Peciuliai, A.S.Montvidai, A.Sliogeris, O.Palaitienė, N.Celkiene, V.Petnūnienė, A.Zilys, J.Vaičiurgienė, Iz. Jonaitis, Z.Storpirštis, V.P.Zitkauskai, P.E.Nagiai, P.Armonas, Jz.Ramanauskas, A.Leveris, neįskaitoma pavardė B.Sidlauskas, A.Prašmutas. Po \$5 J.Gatavičius, A.Savickienė, J.Zukauskas, A.Lingė, M.Migevičienė, J.Skuodas, R.Zakarevičius, Z.V.Cilvinai. V.Račkauskas, B.Sidasas, \$4 J.Koliavas, \$2 K.Eirošius. Dėkojame už gausias aukas Lietuvos laisvės bylai.

A.Kramilius Tautos Fondo Atstovybės lzd. Sydney

HOBARTAS

ALB Hobarto Apylinkės apyskaitinis susirinkimas šaukiamas kovo 12 d. šeštadienį 4 val. vak. ponų Sikšnių patalpoje: 43 Easton Ave. Moonah West. Darbotvarkė: Kadenciją baigusios valdybos pranešimai ir naujos valdybos rinkimai. Po susirinkimo bendras vaisės paruoš valdyba. Kviečiame visus bendruomenės narius atsilankyti.

ALB Hobarto Apyl. Valdyb

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasauliniu mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVES IZDA

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai: kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliskai - Lithuanian National Foundation, Inc. (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės lzdą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

Džiugo Tuntas

Po vasaros stovyklos ir atostogų Tunto štabo posėdis vyko vasario 23 d. vakare Parapijos namuose Kensingtone. Tuntininkas ps. A. Simkus priėmė draugininkų ir draugininkių raportus apie atliktus darbus savo vienetuose. Gerai pasisekė vasaros stovykla Mornington pusiasalio pačiame gale Tautiniam parke Cape Schank sausio 12-15 d. Dalyvavo apie 40 stovyklautojų, dauguma jaunesnių. Stovyklos viršininkas buvo s. Vytautas Spokevičius.

Dabar Tuntas ruošiasi Lietuvii Skautų Sąjungos Globėjo šv. Kazimiero šventei kovo 6 d. sekmadienį. Sv. Jono bažnyčioje per iškilmingas pamaldas Tunto nariai atliks skaitymus, aukų atnešimą, giesmes. Po pamaldų tradicinė Kaziuko mugė ruošinama Lietuvii namuose, vadovaujant vyresniom skautėm. Cia prašom ir visų mamų prisidėti kepiniais, geriausiai per mugę išsina pyragai, žagareliai, barankos ir kiti skanėstai. Tuntui pietus paruos Skautai Vyčiai karštų dešrelių. Seks Tunto sueiga su apdovanojimais, pakelimais, lžodžiu. Kviečiama dalyvauti ir Skautininkų Ramovė.

V.s. Henrikas Antanaitis pranešė apie Etninių skautų sąjungos ESGAV stovyklą, kuri šiemet latvių stovyklavietėje Kilmore netoli Melbourne, minint 10 metų nuo ESGAV įsteigimo. Plačiau dar aptarti ir vadovų reikalai.

P.D

GEELONGAS

Sukaktuvinę Vasario 16-tą minėjome vasario 21 d., pradėdami pamaldomis šv. Jono bažnyčioje. Sv. Mišias atnašavo kun. Dr. Pr. Dauknyš. Su vėliavomis, ir iš Melbourne atvykusi DLK Vytenio Šaulių kuopa savo gražiomis naujomis paradinėmis uniformomis, žengiant šiai eisenai į bažnyčią visi giedojome "Lietuva brangi, mano Tėvyne". Skaitymus atliko Stasys Sutas ir Ema Lipčiuvienė, o aukas atnešė Juozas Manikauskas ir jo sesutė atvykusi iš Lietuvos. Zmonių dalyvavo gera šimtinė su Bendruomenės pirmininku Otto Schrederu priešakyje. Kun. Dauknyš tarė pagaunantį žodį, o kai daug buvo einančių prie šv. Komunijos, tai jam padėjo dalinti Kazimieras Mieldazys.

Minėjimo Aktas vyko Lietuvii Bendruomenės namuose, kur visus dalyvius kavute ir sausainiais pavaišino darbščios moterys. Minėjimą pradėjo Bendruomenės pirm. Otto Schrederis ir visi pagerbė įnešant vėliavas, prie kurių Garbės sargyboj stovėjo uniformuoti šauliai. Invokacijai pirmininkas pakvietė ALK Federacijos įgaliotinį Vladą Stuikevičių. Po pirmininko įžanginės kalbos paskaitą skaltė svečias

iš Melbourne architektas Kazimieras Mieldazys, buvo taip įdomi ir lauktime kad būtų atspausdinta laikraštyje. Po paskaitos pateikė poezijos studentas Danius Valaitis, G.Skredulis, Bružinskas padainavo, E.Lipčiuvienė ir Pr.Bartaška paskaitė eilėraščių. Tautos himnu baigėme šį labai įspūdingą minėjimą. Sekė pietūs. Dėkojame visiems, kurie prisidėjo savo darbu prie tokio gražaus Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo.

VI. Stuikevičius

BRISBANE

Vasario mėn. 7d. po trumpos, bet sunkios ligos mirė Brisbanės Apylinkės veikėja Marija Jakavičienė-Einoraitė. Velionė buvo gimusi Vilniuje bet užaugo Kaune. Būdama 19 metų iškėję už Danieliaus Jakavičiaus ir susilaukė trijų sūnų ir vienos dukters. Karo audros buvo nublokšti į Belgiją, kur vyras dirbo angliu kasyklose. Po karo, kai prasidėjo emigracija, visa šeima atvyko į Australiją ir apsigyveno Brisbanėje.

A.a. Marija buvo susipratusi lietuvaite, išmokino vaikus lietuviškai ir visada dalyvaudavo lietuviškuose pobūviuose. Paskutiniaisiais metais buvo ypatingai aktyvi darbininkė lietuviškoje veikloje. Dvejus metus buvo Apylinkės Valdybos sekretorės pareigose. Taip pat buvo lietuvių radijo valandėlės pranešėja ir programos rengėja. Iš šio darbo pasitraukė tik prieš 5 mėnesius kada liga ją paguldė į lovą. Ligos metu persikėlė gyventi pas dukra Editą, kuri ją slaugė su savo vyru Franku iki jos mirties.

Laidotuvės buvo vasario 10d. Requiem Mišias atnašavo kun. Dr. Petras Bačinskas St. Mary's bažnyčioje dalyvaujant virš 90 žmonių. Vėliau karstas buvo palydėtas į Mt. Gravatt kapines, kur ji buvo palaidota šalia jos vyro Danieliaus, kuris mirė prieš 5-rius metus. Duktė Edita ant karsto užbėrė lietuviškos žemės, kurios velionė buvo atsivežusi iš Lietuvos. Atsisveikinimo kalbas pasakė K. Bagdonas ir Vl. Kaciūnas. Po laidotuvių visi buvo pakviesti šermenim pas velionės dukrą Editą, kur ji ir jos vyras Frankas visus labai gerai pavaišino.

A.a. Marija paliko giliai liūdinčius sūnus, Henriką, Ričardą, Romą ir dukrą Editą su šeimomis ir anūkais. Taip pat tris seseris gyvenančias Lietuvoje ir vieną Lenkijoje.

Išėkis Dievo ramybėje, mūsų brangi tautietė.

KB

MELBOURNAS

Pranešimas

Melbourn DLK Vytenio šaulių kuopa švenčia Vlodo Putvinsko Putvio 59-sius mirties metines. Šauliai ir šaulės uniformuoti su dalinio ir tautine vėliava, dalyvauja kovo 6d. 12 val. šv. Jono bažnyčioje, šv. Mišiose už jo vėlę. Po pamaldų Lietuvii namuose bendruomenės kambaryje 2.30 val. trumpa paskaita Vlodo Putvinsko Putvio asmenybė ir jo reikšmė Lietuvai. Po paskaitos meninė dalis saviveikla.

Į minėjimą kviečiame visus šaulius-les ir šauliams prijauniančius tautiečius.

Kuopos Valdyba